

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет обліку та податкового менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА: "Податковий менеджмент "

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «Оподаткування прибутку юридичних осіб
на прикладі ТОВ «СБМ ПАПСТ»

здобувачки: Петрової Віри Михайлівни

Науковий керівник: канд.екон.наук, доцент
кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу,
Федорченко О.Є.

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Ловінська Л.Г.

(підпис)

Київ - 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 60 сторінок, 8 таблиць, 4 рисунки, список використаних джерел з 30 найменувань та 5 додатків

«Оподаткування прибутку юридичних осіб на прикладі ТОВ «СБМ ПАПСТ»

Об'єктом дослідження є система оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні засади оподаткування прибутку юридичних осіб на прикладі ТОВ «СБМ ПАПСТ».

Мета роботи: обґрунтування теоретичних і організаційно-методичних засад системи оподаткування прибутку юридичних осіб, а також розробка практичних рекомендацій щодо її удосконалення.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розкрити економічну сутність та форми оподаткування суб'єктів господарювання;
- вивчити особливості нормативно-правового регулювання оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні;
- розглянути методичне забезпечення обліку розрахунків за податком на прибуток юридичних осіб;
- дослідити процес документування та організація обліку розрахунків за податком на прибуток ТОВ «СБМ-ПАПСТ »
- дослідити процес документування та організацію обліку розрахунків за податком на прибуток на досліджуваному підприємстві,
- вивчити застосовувану методику синтетичного та аналітичного обліку розрахунків за податком на прибуток у ТОВ «СБМ-ПАПСТ»;
- розкрити інформацію про прибуток підприємства за даними фінансової та податкової звітності, а також надати рекомендації щодо шляхів удосконалення обліку та оподаткування прибутку ТОВ «СБМ- ПАПСТ».

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних прийомів та методів дослідження, таких як діалектика, аналіз і синтез, порівняння, узагальнення: бібліосемантичний – для узагальнення існуючого теоретичного базису досліджуваної проблематики; системний аналіз – для дослідження кількісно-якісного аналізу стану досліджуваної проблеми на підприємстві та обґрунтування пропозицій.

Інформаційною базою дослідження є ТОВ «СБМ- ПАПСТ», яке працює на ринку вентиляційного обладнання України та є представником німецького виробника промислових вентиляторів. Також у роботі використані теоретичні, методичні та нормативні матеріали, що характеризують систему оподаткування юридичних осіб України та дані звітності досліджуваного підприємства. При написанні роботи було використано дослідження тематичних публікацій, нормативно-правових та законодавчих актів, інтернет-ресурсів.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Одержані результати можна використовувати в подальшій діяльності підприємства з метою оптимізації оподаткування та вдосконалення процесу обліку через розглянуті способи прискорення обліку первинної документації.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова: податок на прибуток, оподаткування, облік, нормативно-правове регулювання, прибуток, податкова декларація, податкові платежі.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.	6
1.1 Економічна сутність та форми оподаткування суб'єктів господарювання	6
1.2 Нормативно-правове регулювання оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні.....	9
1.3 Методичне забезпечення обліку розрахунків за податком на прибуток юридичних осіб	14
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ» ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	30
2.1 Документування та організація обліку розрахунків за податком на прибуток ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ».....	30
2.2 Методика синтетичного та аналітичного обліку розрахунків за податком на прибуток у ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ».....	33
2.3 Розкриття інформації про прибуток ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ» у фінансовій та податковій звітності.....	39
2.4 Шляхи удосконалення обліку та оподаткування прибутку ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ».....	47
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Оподаткування прибутку юридичних осіб є важливим елементом фінансової системи багатьох країн світу, включаючи Україну. Воно регулюється законодавством та контролюється податковими органами з метою збирання коштів для підтримки державних функцій. Ставки податку на прибуток для корпорацій можуть різнитися в залежності від їхнього рівня доходу та інших факторів. Деякі країни мають прогресивні ставки, тобто вони залежать від рівня прибутку компанії, тоді як у інших існує єдина ставка для всіх підприємств. Спосіб визначення оподаткованого прибутку також має велике значення, включаючи правила визнання витрат, амортизації та інші аспекти. Податкові пільги та стимули, такі як зменшення ставок для певних галузей або інвестиції у нові технології, можуть стимулювати розвиток бізнесу. Ефективна система оподаткування повинна бути прозорою, справедливою та сприяти економічному зростанню, забезпечуючи достатні доходи для державного бюджету, але не завдаючи неприпустимого навантаження на бізнес та не перешкоджаючи його розвитку. Така система підтримує соціальну справедливість та стабільність економіки. Тобто, метою бакалаврської роботи є глибокий аналіз та оцінка механізмів оподаткування прибутку юридичних осіб.

Детальне вивчення основних аспектів цієї системи з метою розкриття її ключових принципів, визначення основних тенденцій розвитку створює можливості для покращення оподаткування підприємств. Цей аналіз допоможе краще розуміти сучасні тенденції у галузі оподаткування прибутку юридичних осіб та розробити рекомендації щодо подальших перспектив і розвитку у цьому напрямку. З огляду на вищезначене, тема роботи є актуальною.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних засад оподаткування прибутку підприємства.

Мета даної роботи полягає в дослідженні теоретичних, методичних та прикладних підходів до побудови системи оподаткування прибутку юридичних осіб базуючись на вивчення чинного законодавства України та ідентифікації можливих шляхів оптимізації податкового навантаження.

Для досягнення поставленої мети дослідження в роботі були поставлені такі завдання:

- Розкрити економічну сутність та форми оподаткування суб'єктів господарювання;
- Вивчити особливості нормативно-правового регулювання оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні;
- Розглянути методичне забезпечення обліку розрахунків за податком на прибуток юридичних осіб;
- Дослідити процес документування та організація обліку розрахунків за податком на прибуток ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ»
- Вивчити застосовувану методику синтетичного та аналітичного обліку розрахунків за податком на прибуток у ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ»;
- Проаналізувати дані про прибуток ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ» у фінансовій та податковій звітності
- Надати рекомендації щодо шляхів удосконалення обліку та оподаткування прибутку ТОВ «ЕБМ- ПАПСТ».

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних прийомів та методів дослідження, таких як діалектика, аналіз і синтез, порівняння, узагальнення: бібліосемантичний – для узагальнення існуючого теоретичного базису досліджуваної проблематики; системний аналіз – для дослідження кількісно-якісного аналізу стану досліджуваної проблеми на підприємстві та обґрунтування пропозицій.

- *Інформаційною базою дослідження* обрано ТОВ «ЕБМ- ПАПСТ», яке працює на ринку вентиляційного обладнання України та є представником німецького виробника промислових вентиляторів. Також у роботі використані теоретичні, методичні та нормативні матеріали, що характеризують систему

оподаткування юридичних осіб України та дані звітності досліджуваного підприємства. При написанні роботи було використано дослідження тематичних публікацій, нормативно-правових та законодавчих актів, інтернет-ресурсів.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Одержані результати можна використовувати в подальшій діяльності підприємства з метою оптимізації оподаткування та вдосконалення процесу обліку через розглянуті способи прискорення обліку первинної документації.

Структура роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, який налічує 30 позицій та 5 додатків. Основний зміст роботи викладено на 60 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

1.1 Економічна сутність та форми оподаткування суб'єктів господарювання

Економічна сутність оподаткування суб'єктів господарювання полягає у встановленні та збиранні податків державою з підприємств та організацій з метою фінансування її діяльності і забезпечення суспільних потреб. Оподаткування є ключовим елементом фіскальної політики держави і виконує кілька важливих функцій.

По-перше, оподаткування забезпечує основне джерело надходжень до державного бюджету, що дозволяє фінансувати державні витрати, включаючи витрати на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, оборону та інші сфери. Це також дозволяє здійснювати державні інвестиції в інфраструктуру, технології та інші галузі, які є важливими для економічного розвитку.

По-друге, податки відіграють важливу роль у перерозподілі доходів. За допомогою прогресивного оподаткування, де ставки податків збільшуються з ростом доходів, держава може зменшувати нерівність у розподілі доходів серед населення. Це сприяє соціальній справедливості та стабільності у суспільстві.

По-третє, податки можуть використовуватися як інструмент регулювання економічної діяльності. За допомогою податкової політики держава може стимулювати або стримувати певні види економічної активності. Наприклад, знижені ставки податків або податкові пільги можуть стимулювати інвестиції в певні галузі або регіони, тоді як високі ставки акцизних податків можуть стримувати споживання товарів, шкідливих для здоров'я чи довкілля.

Крім того, оподаткування впливає на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Різні системи оподаткування можуть по-різному впливати на

витрати підприємств, що в свою чергу впливає на їхню здатність конкурувати як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Ефективна податкова система має забезпечувати рівні умови для всіх учасників ринку, знижуючи можливості для ухилення від сплати податків та мінімізуючи адміністративні бар'єри.

Економічна сутність оподаткування суб'єктів господарювання також включає в себе аспект стимулювання економічної активності через податкові інструменти. Це можуть бути податкові кредити, амортизаційні відрахування, звільнення від оподаткування частини прибутків, реінвестованих у розвиток виробництва, та інші форми підтримки інновацій і підприємництва.

Таким чином, оподаткування суб'єктів господарювання є складним і багатограним процесом, що вимагає зваженого підходу для забезпечення балансу між фіскальними потребами держави і стимулюванням економічного зростання. Це один з основних інструментів економічної політики, який має великий вплив на розвиток та функціонування економіки в цілому.

Формування ринкової системи господарювання в Україні пов'язане із зростанням підприємницької активності в усіх сферах економіки. Підприємництво, без сумніву, відіграє визначальну роль у становленні та розвитку ринкової економіки України. Одним із перспективних напрямів створення конкурентного ринкового середовища є стимулювання розвитку підприємництва через податкові інструменти [2, с. 10].

Світовий досвід та практика реалізації податкової політики свідчить про результативність застосування податкових інструментів для стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання [2, с. 10].

Суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством (Ст. 55 ГКУ № 43 6-IV від 16.01.2003 р., редакція від 22.03.2012 р.)

У 2024 році в Україні існує декілька форм оподаткування суб'єктів господарювання, які дозволяють підприємствам вибирати найбільш оптимальний режим залежно від їх розмірів, обсягів діяльності та специфіки бізнесу. Основними формами оподаткування є загальна система оподаткування, спрощена система оподаткування, акцизний податок, екологічний податок та інші спеціальні режими оподаткування [5].

Загальна система оподаткування застосовується до більшості суб'єктів господарювання і передбачає сплату податку на прибуток підприємств. Ставка податку на прибуток у 2024 році становить 18%. Підприємства, що працюють за цією системою, зобов'язані вести повний бухгалтерський облік, складати фінансову звітність та сплачувати податки з реального прибутку. Крім того, вони сплачують податок на додану вартість (ПДВ), ставка якого становить 20%.

Спрощена система оподаткування призначена для малого та середнього бізнесу і поділяється на декілька груп платників єдиного податку залежно від обсягів доходу та кількості найманих працівників. Для першої групи, яка включає підприємців з річним доходом до 1 млн гривень і без найманих працівників, ставка податку становить до 10% від мінімальної заробітної плати. Друга група охоплює підприємців з річним доходом до 5 млн гривень і з чисельністю найманих працівників до 10 осіб, ставка податку становить до 20% від мінімальної заробітної плати. Третя група включає юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців з річним доходом до 7 млн гривень і з чисельністю найманих працівників до 20 осіб, ставка податку становить 5% від доходу або 3%, якщо платник є платником ПДВ [5].

Акцизний податок застосовується до виробників та імпортерів підакцизних товарів, таких як алкогольні напої, тютюнові вироби, паливо тощо. Ставки акцизного податку залежать від виду товару і визначаються окремо для кожної категорії підакцизних товарів.

Екологічний податок сплачується підприємствами, які здійснюють викиди забруднюючих речовин у повітря, скиди у водні об'єкти, розміщують

відходи та інші екологічно шкідливі дії. Ставки екологічного податку встановлюються залежно від обсягів і типу забруднення.

Крім цих основних форм, існують і інші спеціальні режими оподаткування, такі як фіксований сільськогосподарський податок для аграрних підприємств, рентні платежі за користування надрами, водними та лісовими ресурсами тощо.

Таким чином, в Україні у 2024 році існує розвинена система оподаткування, яка враховує різноманітність суб'єктів господарювання та їх економічну діяльність, забезпечуючи можливість вибору оптимальної форми оподаткування для кожного підприємства.

1.2 Нормативно-правове регулювання оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні

Податкова система України складається із сукупності загальнодержавних та місцевих податків і зборів, які справляються відповідно до норм Податкового кодексу [12] (ПК). Винятком є мито, порядок сплати якого визначається Митним кодексом. Податок – це обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників податків згідно з нормами ПК. Збір (плата, внесок) – це обов'язковий платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, включаючи юридично значущі дії, виконані на їхню користь державними органами чи органами місцевого самоврядування.

В Україні встановлені такі види податків і зборів: загальнодержавні та місцеві. Загальнодержавні податки є обов'язковими до сплати на всій території України, якщо інше не передбачено ПК. Місцеві податки встановлюються згідно з переліком і в межах граничних розмірів ставок, визначених ПК, рішеннями місцевих рад у рамках їх повноважень та є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

До загальнодержавних податків та зборів в Україні належать різноманітні податки, що охоплюють різні аспекти економічної діяльності. Податок на прибуток підприємств регулюється розділом III Податкового кодексу (ПК). Цей податок сплачують юридичні особи на основі своїх прибутків, визначених за даними бухгалтерського обліку. Податок з доходів фізичних осіб (ПДФО), який описано в розділі IV ПК, стягується з доходів громадян України та включає ставки, що залежать від розміру доходів.

Податок на прибуток підприємств в Україні регулюється низкою законодавчих та нормативних актів, які разом формують комплексну систему нормативно-правового регулювання [12].

Основним документом, що регулює оподаткування прибутку підприємств, є Податковий кодекс України. У цьому документі, зокрема в Главі III, детально визначено порядок оподаткування прибутку підприємств. Стаття 133 цього кодексу встановлює коло платників податку, до яких належать суб'єкти господарювання - юридичні особи, що здійснюють господарську діяльність як на території України, так і за її межами, а також фізичні особи - підприємці та особи, що провадять незалежну професійну діяльність. Також стаття визначає умови, за яких іноземні компанії можуть бути визнані податковими резидентами України, а також випадки, коли нерезиденти повинні сплачувати податок на прибуток з доходів, отриманих з джерелом походження з України.

Додатково, регулювання податку на прибуток підприємств охоплює Закони, які вносять зміни до Податкового кодексу. Наприклад, Закон № 466-IX від 16.01.2020 уточнює правила оподаткування для суб'єктів, що обрали спрощену систему оподаткування, а також для іноземних компаній, що мають місце ефективного управління в Україні. Цей закон та інші зміни, внесені Законами № 652-VIII від 17.07.2015, № 1914-IX від 30.11.2021 та № 1797-VIII від 21.12.2016, постійно вдосконалюють податкове законодавство, пристосовуючи його до актуальних економічних умов та міжнародних зобов'язань України [12].

Закон України "Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю" визначає порядок оподаткування діяльності управителів фондів операцій з нерухомістю, особливо у випадках довірчого управління майном. Це стосується тих підприємств, які здійснюють діяльність у сфері будівництва житла та операцій з нерухомістю, і допомагає регулювати фінансові потоки в цій важливій галузі [12].

Національний банк України здійснює свої розрахунки з Державним бюджетом відповідно до Закону України "Про Національний банк України". Цей закон визначає особливий статус і порядок взаємовідносин Національного банку з державними фінансовими органами, що впливає на облік та розподіл фінансових ресурсів в економіці країни [12].

Міжнародні договори України про уникнення подвійного оподаткування мають важливе значення для регулювання податку на прибуток. Вони визначають статус юридичних осіб як податкових резидентів або нерезидентів і допомагають уникати подвійного оподаткування доходів, що отримуються за кордоном. Ці договори створюють сприятливі умови для міжнародного бізнесу і інвестицій.

Також слід згадати Рамкову угоду між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку, яка регулює діяльність Чорнобильського фонду "Укриття" та Проекту ядерної безпеки Чорнобильської АЕС. Ця угода передбачає спеціальні умови для провадження господарської діяльності без обов'язкової реєстрації у контролюючих органах України, що сприяє ефективному виконанню міжнародних проектів на території країни.

Таким чином, нормативно-правове регулювання податку на прибуток підприємств в Україні є багатограним та включає як національне законодавство, так і міжнародні договори, що разом створюють чітку та прозору систему оподаткування, яка сприяє розвитку бізнесу та економіки країни.

Нормативно-правове регулювання оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні набуло значних змін у контексті воєнного стану, запровадженого Указом Президента «Про введення воєнного стану в Україні» № 64/2022 від 24

лютого 2022 року. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», воєнний стан передбачає особливий правовий режим у випадку збройної агресії, загрози нападу чи небезпеки державній незалежності України. Це включає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та військовим адміністраціям повноважень для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасові обмеження конституційних прав і свобод громадян та прав і законних інтересів юридичних осіб [3].

15 березня 2022 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану». Цей нормативно-правовий акт запровадив зміни до податкового законодавства, встановлюючи специфічні положення для періоду воєнного стану.

З 1 квітня 2022 року в Україні була введена нова модель оподаткування, адаптована до умов воєнного стану. Вона передбачає трансформацію спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, що дає можливість суб'єктам господарювання вибрати спеціальний режим оподаткування зі зручнішими умовами податкового навантаження.

Під час мобілізації фізичні особи підприємці, які належать до II та III груп платників єдиного податку, а також юридичні особи, які належать до III групи, можуть за власним рішенням не сплачувати єдиний соціальний внесок за найманих працівників, призваних на військову службу до Збройних Сил України. Платники єдиного податку 1-ї та 2-ї груп (частка мікробізнесу - фізичних осіб-підприємців) звільняються від сплати єдиного податку та подання податкової звітності з цього податку на період дії воєнного стану.

Юридичні особи різних організаційно-правових форм, незалежно від кількості працівників, а також фізичні особи-підприємці з обсягом доходу у 2021 році менше 10 млрд грн, можуть з 1 квітня 2022 року перейти на спрощену систему оподаткування та стати платниками єдиного податку третьої групи. Винятком є суб'єкти господарювання, які займаються організацією та

проведенням азартних ігор, обміном іноземної валюти, виробництвом, експортом, імпортом та продажем підакцизних товарів, видобутком та реалізацією корисних копалин, а також певними видами фінансової діяльності.

Платники податку третьої групи сплачують податок з обороту за касовим методом, тобто до складу доходу включаються суми, що надійшли на розрахунковий рахунок та в касу суб'єкта господарювання. Цей спеціальний режим оподаткування запроваджується тимчасово, з 1 квітня 2022 року до припинення або скасування воєнного стану на території України [3].

Спеціальний режим оподаткування передбачає, що платники третьої групи сплачуватимуть єдиний податок у розмірі 2% від доходу та звільняються від обов'язку нарахування та сплати податку на додану вартість (ПДВ), а також від подання податкової звітності з ПДВ за операціями з постачання товарів, робіт і послуг на митній території України. Після скасування воєнного стану платники єдиного податку третьої групи автоматично повертаються до системи оподаткування, яку застосовували до обрання спеціального режиму.

На період дії воєнного стану в Україні не застосовуються штрафні санкції за порушення податкового законодавства. Платники податків звільнені від відповідальності за податкові правопорушення, вчинені під час воєнного стану, за умови виконання своїх зобов'язань протягом трьох місяців після його скасування. У разі втрати первинних бухгалтерських документів через бойові дії чи окупацію, платник має подати до податкової звернення у довільній формі, отримуючи "імунітет" від перевірок за цей період. Запроваджується презумпція правомірності дій платника податків.

Важливою новелою є зупинення строків, зокрема строків виникнення права на податкову заставу, строки давнини, строки надання відповідей на запити контролюючих органів та строки подання заяв на бюджетне відшкодування.

Під час воєнного стану органи Державної податкової служби мають право проводити камеральні та фактичні перевірки. Камеральні перевірки стосуються податкової декларації з ПДВ або уточнюючих розрахунків до них, що включають

заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, а також митних декларацій. Фактичні перевірки можуть проводитися за наявності інформації про можливе порушення платником податків вимог податкового законодавства або при надходженні письмового звернення покупця про порушення порядку проведення розрахункових операцій. Штрафні санкції за порушення, виявлені під час перевірок, не застосовуються [3].

Ці зміни свідчать про суттєву трансформацію податкового регулювання в умовах воєнного стану, що спрямоване на підтримку суб'єктів господарювання та адаптацію податкової системи до викликів, пов'язаних з військовою агресією.

1.3 Методичне забезпечення обліку розрахунків за податком на прибуток юридичних осіб

Методологічні засади оподаткування податком на прибуток встановлені Розділом III. Податок на прибуток ПКУ, згідно з яким, об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду [10]. В податковому законодавстві об'єктом обліку податку на прибуток виступає база оподаткування.

Визначення сутності об'єктів обліку в цілях оподаткування податком на прибуток представлено в табл. А1 (Додаток А) [7].

Датою виникнення податкового зобов'язання та податкового кредиту для платників податку на прибуток є момент, коли у платника виникає зобов'язання щодо сплати податку або право на податковий кредит відповідно до Податкового кодексу України (ПК).

Платники податку на прибуток – це юридичні особи, як резиденти, так і нерезиденти. Згідно з пунктами 133.1 і 133.2 ПК, при реєстрації будь-яка

юридична особа автоматично отримує статус платника податку на прибуток, якщо не подала заяву про обрання спрощеної системи оподаткування. Винятком є створення неприбуткової установи або організації.

Платники-резиденти відрізняються від платників-нерезидентів місцем проведення господарської діяльності. Резиденти можуть здійснювати діяльність як на території України, так і за її межами. Платниками-нерезидентами є нерезиденти (крім фізичних осіб), які отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України. До цієї категорії також належать нерезиденти, які мають постійні представництва, через які здійснюють господарську діяльність на території України відповідно до підпункту 14.1.193 ПК.

Таким чином, при виникненні податкового зобов'язання або права на податковий кредит, юридичні особи, як резиденти, так і нерезиденти, повинні виконувати відповідні обов'язки з урахуванням положень ПК.

Об'єктом обліку розрахунків за податками згідно з податковим законодавством в цілому має виступати база та/або об'єкт оподаткування і податкові зобов'язання платника податку. Предмет, який обкладається податком, називається об'єктом оподаткування. Тобто об'єкт обліку структурно виглядає як дво- або трирівнева система показників. До групи податків з 2-рівневою структурою об'єкта обліку належать ті з них, по яких об'єкт оподаткування та база оподаткування збігаються.

Методичне забезпечення обліку розрахунків за податком на прибуток юридичних осіб в Україні включає комплекс нормативно-правових актів, інструкцій, методичних рекомендацій та положень бухгалтерського обліку, які забезпечують точне, своєчасне та достовірне відображення податкових зобов'язань та розрахунків у фінансовій звітності підприємств.

Основним нормативним актом, що регулює питання оподаткування прибутку підприємств, є Податковий кодекс України (ПКУ). У ньому визначені основні правила обчислення та сплати податку на прибуток, включаючи порядок

визначення об'єкта оподаткування, розрахунку податкових зобов'язань, подання звітності та виконання податкових зобов'язань.

Зокрема, у Розділі III Податкового кодексу України (ПКУ) визначено основні аспекти, пов'язані з оподаткуванням прибутку підприємств.

Об'єктом оподаткування є прибуток підприємства, який підлягає коригуванню на податкові різниці. Це означає, що базою для розрахунку податку на прибуток є фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності за правилами бухгалтерського обліку, скоригований на відповідні податкові різниці.

Базою оподаткування виступає фінансовий результат до оподаткування, який підприємство визначає у своїй фінансовій звітності за правилами бухгалтерського обліку. Цей фінансовий результат підлягає коригуванню на податкові різниці, тобто на різниці, які виникають між бухгалтерським обліком і податковим законодавством. Такі коригування можуть включати різні види податкових різниць, зокрема постійні та тимчасові.

Ставка податку на прибуток для 2024 року встановлена на рівні 18%. Це означає, що після визначення скоригованого фінансового результату підприємство застосовує цю ставку для розрахунку суми податку на прибуток, яка підлягає сплаті до бюджету.

Ці положення є важливими для правильного ведення податкового обліку підприємствами та забезпечують чітке визначення об'єкта, бази оподаткування і ставки податку на прибуток, що є основою для своєчасного і коректного виконання податкових зобов'язань.

Крім Податкового кодексу України (ПКУ), на облік розрахунків за податком на прибуток також впливають інші нормативно-правові акти. Перш за все, це Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей закон визначає основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які повинні дотримуватися всі підприємства в Україні. Він забезпечує правову основу для організації бухгалтерського обліку, формування

та подання фінансової звітності, а також регулює взаємодію підприємств з державними органами в цих питаннях [14].

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) також мають значний вплив на облік податку на прибуток. Зокрема, Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 (МСБО 12) «Податки на прибуток» надає керівництво щодо обліку поточних і відстрочених податків на прибуток. Він визначає підходи до визнання, оцінки та розкриття інформації про податки на прибуток у фінансовій звітності, що дозволяє забезпечити послідовність і порівнянність фінансових звітів [15].

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО) також є ключовими документами для обліку податку на прибуток в Україні. Зокрема, П(С)БО 17 «Податки на прибуток» регулює порядок обліку поточних і відстрочених податкових зобов'язань і активів. Цей стандарт визначає методи обчислення та визнання податку на прибуток у фінансовій звітності, що допомагає забезпечити правильність і своєчасність нарахування та сплати податку [16].

Таким чином, облік розрахунків за податком на прибуток в Україні регулюється комплексом нормативно-правових актів, які включають ПКУ, законодавство про бухгалтерський облік, міжнародні стандарти фінансової звітності та національні положення бухгалтерського обліку. Це забезпечує системний підхід до формування фінансової звітності та розрахунків з податку на прибуток, сприяючи підвищенню прозорості та точності фінансової інформації.

Бухгалтерський облік розрахунків за податком на прибуток ведеться за правилами, визначеними П(С)БО та МСФЗ (для підприємств, які зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти). Основні елементи методичного забезпечення обліку включають:

Аналітичний облік та синтетичний облік податкових різниць і відстрочених податкових активів і зобов'язань є важливими елементами бухгалтерського обліку для підприємств.

Аналітичний облік включає ведення детального обліку податкових різниць, зокрема постійних і тимчасових різниць. Постійні податкові різниці виникають через відмінності між податковим і бухгалтерським обліком, які не будуть компенсовані у майбутніх періодах. Тимчасові податкові різниці виникають через відмінності між обліковою і податковою базою активів і зобов'язань, які будуть компенсовані в майбутніх періодах. Ведення обліку відстрочених податкових активів і зобов'язань передбачає відображення сум податків, що будуть сплачені або відшкодовані в майбутніх періодах.

Синтетичний облік податкових зобов'язань і відстрочених податкових зобов'язань здійснюється на відповідних рахунках бухгалтерського обліку. Для цього використовуються специфічні рахунки, зокрема рахунок 98 «Податкові зобов'язання», який застосовується для обліку зобов'язань з податку на прибуток. На цьому рахунку відображаються нарахування та сплата податку на прибуток.

Рахунок 17 «Відстрочені податкові активи» використовується для обліку відстрочених податкових активів. На цьому рахунку відображаються тимчасові різниці, які згодом приведуть до зменшення податкових зобов'язань у майбутніх періодах.

Таким чином, систематичне ведення аналітичного та синтетичного обліку податкових різниць, а також відстрочених податкових активів і зобов'язань забезпечує точне та своєчасне відображення податкових зобов'язань підприємства у фінансовій звітності, що є критично важливим для коректного розрахунку та сплати податків.

Підприємства зобов'язані складати та подавати податкову декларацію з податку на прибуток відповідно до встановлених строків. Декларація повинна містити:

- визначення об'єкта оподаткування.
- розрахунок податкових різниць.
- визначення податкових зобов'язань.

Крім декларації, підприємства подають фінансову звітність, яка включає дані про податкові зобов'язання та витрати на податок на прибуток.

Державна податкова служба (ДПС) України та Міністерство фінансів України регулярно видають методичні рекомендації та роз'яснення щодо:

- обліку та оподаткування прибутку.
- застосування податкових різниць.
- відображення податкових зобов'язань у фінансовій звітності.
- актуальних змін у податковому законодавстві.

Підприємства розробляють внутрішні методичні документи, які регламентують процеси обліку податку на прибуток. Це можуть бути:

- облікові політики, які визначають порядок обліку податку на прибуток.
- внутрішні інструкції з ведення податкового обліку.
- регламент подання податкової звітності.

Важливим елементом методичного забезпечення є контроль та аудит податкових розрахунків. Внутрішній аудит перевіряє правильність ведення обліку та своєчасність подання звітності. Зовнішній аудит підтверджує достовірність фінансової звітності та правильність обчислення податкових зобов'язань.

Отже, методичне забезпечення обліку розрахунків за податком на прибуток юридичних осіб в Україні включає широкий спектр нормативних, методичних та внутрішньо-корпоративних документів, які забезпечують точність та відповідність облікових даних чинному законодавству.

У 2024 році не є платниками податку на прибуток, за винятком податку на доходи нерезидента, неприбуткові підприємства, установи та організації, які внесені до Реєстру неприбуткових установ та організацій та виконують вимоги пункту 133.4 Податкового кодексу (ПК). Також до цієї категорії належать юридичні особи, що застосовують спрощену систему оподаткування, тобто платники єдиного податку першої-четвертої груп, включаючи платників спеціальної групи з 2% ставкою. Крім того, фізичні особи-підприємці та фізичні особи теж не є платниками податку на прибуток[9].

Платниками податку на доходи нерезидентів, або податку на репатріацію, є юридичні особи-єдинники третьої групи та платники єдиного податку четвертої групи, за винятком випадків, коли необхідно сплачувати прирівняні до дивідендів виплати, такі як суми зниження вартості товарів (робіт, послуг), що продаються нерезиденту у контрольованих операціях. Фізичні особи-єдинники всіх груп, фізичні особи на загальній системі оподаткування та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, також сплачують податок на доходи нерезидентів. Обов'язок сплатити цей податок виникає, наприклад, при виплаті дивідендів нерезидентам-юридичним особам, зокрема при розподілі прибутку учаснику у грошовій чи негрошовій формах. Усі, хто утримує податок на репатріацію з доходів нерезидента, повинні подавати податкову декларацію з податку на прибуток з обов'язковим додатком ПН [9].

Ставка податку на прибуток підприємств у 2024 році залежить від виду діяльності та категорії платника податку. Зокрема, контрольовані іноземні компанії (КІК) – це юридичні особи, які утворені за законодавством інших країн, але проводять свою господарську діяльність закордоном, маючи місце ефективного управління (контролю) на території України. Починаючи з 1 січня 2024 року, застосовуються нові норми, визначені підпунктами 135.2.1.15, 141.9-1.2.12 ПК, відповідно до пункту 59 підрозділу 4 розділу ХХ «Перехідні положення» ПК.

На ставку податку на прибуток підприємств впливає вид діяльності та приналежність до певної категорії платника податку. Податок на прибуток підприємств у 2024 році сплачують за ставками, які наведені у табл.1.1.

У 2024 році до пільговиків з податку на прибуток підприємств належать ті суб'єкти господарювання, які сплачують цей податок за нульовою ставкою або мають звільнення від оподаткування. Це звільнення впливає на заповнення податкової декларації з податку на прибуток та оподаткування операцій з такими суб'єктами у інших господарюючих осіб.

Чорнобильська АЕС відповідно до пункту 142.2 ПК. Підприємства, що беруть участь у міжнародній програмі План здійснення заходів на об'єкті

Таблиця 1.1 - Ставки податку на прибуток підприємств у 2024р

Ставка податку на прибуток	Вид доходу	Норма ПК
18%	базова (основна) ставка податку на прибуток	п. 136.1
3%	від об'єкта оподаткування - за договорами страхування	пп. 141.1.2
0%	за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медстрахування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії	підпункти 14.1.52, 14.1.52-2, 14.1.116
0, 4,5,6,12, 15,18 і 20%	доходи нерезидентів та прирівняних до них осіб із джерелом їхнього походження з України у випадках, встановлених п. 141.4 ПК	п. 136.3
10%	від доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	пп. 136.4.1
18%	від доходу, отриманого від діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, крім доходу, отриманого від організації та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів	пп. 136.4.2
25%	від скоригованого прибутку КІК*, визначеного відповідно до ст. 39-2 ПК	пп. 134.1.7
30%	від суми доходів, визначених пп. 134.1.4 ПК - під час провадження діяльності з випуску та проведення лотерей	п. 136.6
9%	від бази оподаткування, визначеної відповідно до пунктів 135.2, 137.10 та п. 141.9і (крім пп. 141.9- 1.3 і 141.9-1.4) ПК - під час провадження діяльності резидентами Дія Сіті - платниками податку на особливих умовах відповідно до Закону «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 15.07.2021 № 1667-ІХ	п. 136.8

Джерело: розроблено автором на основі [9]

«Укриття» відповідно до Рамкової угоди між Україною та ЄБРР щодо діяльності Чорнобильського фонду «Укриття» в Україні, згідно з пунктом 142.3 ПК.

Підприємства та організації, засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю та є їхньою повною власністю, згідно з пунктом 142.1 ПК. Підприємства літакобудування до 1 січня 2025 року, відповідно до пункту 41 підрозділу 4 Перехідних положень ПК. Суб'єкти господарювання Японії, зайняті в реалізації проекту модернізації Бортницької станції очищення стічних вод на період реалізації цього проекту, згідно з підпунктами «а»-«в» пункту 9 підрозділу 1 Перехідних положень ПК. Підприємства-інвестори зі значними інвестиціями на основі спеціального інвестиційного договору до 1 січня 2025 року, за умови виконання інвестором своїх зобов'язань, звільнення зберігається

після введення об'єкта інвестицій впродовж п'яти років, згідно з пунктом 55 підрозділу 4 Перехідних положень ПК. Підприємства, які займаються виключно виробництвом електродвигунів, літій-іонних акумуляторів, електромобілів до 31 грудня 2035 року включно, відповідно до пункту 56 підрозділу 4 Перехідних положень ПК. Сільськогосподарські підприємства, які займаються вирощуванням курей, одержанням яєць курей, діяльністю інкубаторних станцій з вирощування курей, вирощуванням перепелів і страусів, виробництвом м'яса іншої свійської птиці, включаючи реалізацію такої продукції, до 1 січня 2027 року, згідно з пунктом 57 підрозділу 4 Перехідних положень ПК.

Податок на прибуток підприємств декларується та сплачується у звичайні терміни. Квартальні платники декларують податок протягом 40 календарних днів після кінця кварталу, а за IV квартал - протягом 60 календарних днів. Річні платники податку на прибуток декларують податок протягом 60 календарних днів після кінця року. Єдинники, що перейшли на сплату податку на прибуток, мають звітний період з дати переходу на загальну систему до 31 грудня того ж року. На сплату податку на прибуток всім платникам дається 10 календарних днів від крайньої дати подання декларації.

Для 2024 року крайні дати декларування та сплати податку на прибуток наведено у табл.1.2. Платникам податку на прибуток, які не можуть сплачувати податок на прибуток у зв'язку з обставинами воєнного стану потрібно підтвердити неможливість виконувати податкові обов'язки - як підтвердити (див. також п. 69.1 підрозд. 10 Перехідних положень ПК)

Таблиця 1.2 - Графік звітування та сплати податку на прибуток у 2024 р.

Звітний		Граничний строк для	
квартал	рік	звітування	сплати податку
Квартальні платники податку на прибуток:			
I	2024	10.05.2024	20.05.2024
II		09.08.2024	19.08.2024
III		11.11.2024	19.11.2024
IV		03.03.2025	12.03.2025
Річні платники податку на прибуток:			
-	2025	03.03.2025	12.03.2025

Джерело: розроблено автором на підставі нормативних документів

У 2024 році платниками податку на прибуток підприємств є всі юридичні особи, які займаються підприємницькою діяльністю, за винятком певних категорій, що мають звільнення від оподаткування або пільги. Звільнення від сплати податку на прибуток поширюється на різні суб'єкти господарювання, серед яких: Чорнобильська АЕС, підприємства, що беруть участь у міжнародній програмі План здійснення заходів на об'єкті «Укриття», підприємства, засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю, літакобудівні підприємства, суб'єкти господарювання Японії, що реалізують проект модернізації Бортницької станції очищення стічних вод, підприємства-інвестори зі значними інвестиціями, підприємства, які займаються виробництвом електродвигунів, літій-іонних акумуляторів та електромобілів, а також сільськогосподарські підприємства, що займаються вирощуванням курей та іншої свійської птиці.

Податок на прибуток декларується та сплачується в звичайні терміни. Квартальні платники повинні подати декларацію протягом 40 календарних днів після закінчення кварталу, а за IV квартал - протягом 60 календарних днів. Річні платники подають декларацію протягом 60 календарних днів після закінчення року. Платники, які перейшли з єдиного податку на загальну систему оподаткування, звітують за період з дати переходу до кінця року. На сплату податку на прибуток дається 10 календарних днів від крайньої дати подання декларації. Винятком є сільськогосподарські товаровиробники, для яких передбачено спеціальний звітний період «1 липня поточного року - 30 червня наступного року». Вони можуть обрати цей період добровільно. Декларація за цей період подається протягом 60 календарних днів після його закінчення. Таким чином, декларація за період з 1 липня 2023 року по 30 червня 2024 року повинна бути подана до 29 серпня 2024 року включно.

Розрахунок податку на прибуток базується на позитивному фінансовому результаті діяльності підприємства, що визначається як різниця між доходами та витратами. Фінансовий результат до оподаткування визначається за правилами бухгалтерського обліку. Платники податку на прибуток можуть вести облік за

Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або за Міжнародними стандартами фінансової звітності.

Платники податку на прибуток поділяються на дві категорії: ті, що розраховують податок на основі «чистого» фінансового результату без коригувань, та ті, що спочатку коригують фінансовий результат на податкові різниці. Податкові різниці можуть бути як збільшуваними, так і зменшуваними. Податок на прибуток розраховується на основі вже скоригованого фінансового результату, який може відрізнятись від початкового.

Розмежування між цими платниками базується на обсязі заробленого доходу, який визначається за правилами бухгалтерського обліку. Платники з доходом менше 40 млн грн мають спрощений облік без податкових різниць і звітують раз на рік, тоді як платники з доходом понад 40 млн грн повинні коригувати фінансовий результат на податкові різниці і звітують щоквартально. Всі правила розрахунку податку на прибуток містяться в розділі III Податкового кодексу та в підрозділі 4 Перехідних положень (табл. 1.3)

Таблиця 1.3 - Податкові різниці та розрахунок податку на прибуток

Критерії порівняння	Платники податку на прибуток, які:	
	не визначають податкові різниці («малодоходники»)	визначають податкові різниці («великодоходники»)
об'єкт оподаткування	фінансовий результат до оподаткування з фінансової звітності	фінансовий результат до оподаткування з фінансової звітності ± податкові різниці
допустимий обсяг доходу за 2024 рік	< 40 млн грн (без непрямих податків)	> 40 млн грн (без непрямих податків), а також можна з меншим доходом добровільно
звітний період	календарний рік	календарний квартал

Джерело: розроблено автором на основі Податкового кодексу

Пільговики, звільнені від оподаткування у 2024 році:

1. Чорнобильська АЕС (п. 142.2 ПК).
2. Підприємства, які беруть участь у міжнародній програмі План здійснення заходів на об'єкті «Укриття» відповідно до положень Рамкової угоди між Україною та ЄБРР щодо діяльності Чорнобильського фонду «Укриття» в Україні (п. 142.3 ПК).
3. Підприємства та організації, засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю та є їхньою повною власністю (п. 142.1 ПК).
4. Підприємства літакобудування (п. 41 підрозд. 4 Перехідних положень ПК) - до 1 січня 2025 року.
5. Суб'єкти господарювання Японії, які займаються реалізацією проекту модернізації Бортницької станції очищення стічних вод (пп. «а» - «в» п. 9 підрозд. 1 Перехідних положень ПК) - на період реалізації проекту.
6. Підприємства-інвестори зі значними інвестиціями на основі спеціального інвестиційного договору (п. 55 підрозд. 4 Перехідних положень ПК) - до 1 січня 2025 року. Обов'язковою умовою є виконання інвестором своїх зобов'язань. Звільнення від податку зберігається після введення об'єкта інвестицій протягом 5 років.
7. Підприємства, які займаються виробництвом електродвигунів, літій-іонних акумуляторів, електромобілів (п. 56 підрозд. 4 Перехідних положень ПК). Звільнення діє до 31 грудня 2035 року включно.
8. Сільськогосподарські підприємства, що займаються вирощуванням курей, одержуванням яєць курей, діяльністю інкубаторних станцій, вирощуванням перепелів і страусів, виробництвом м'яса іншої свійської птиці. Звільнення поширюється на реалізацію такої власне виробленої продукції. Діє до 1 січня 2027 року (п. 57 підрозд. 4 Перехідних положень ПК).

Термін сплати та звітний період у 2024 році:

- квартальні платники декларують протягом 40 к. днів після кінця кварталу.
- За IV квартал - 60 к. днів.
- річні платники декларують протягом 60 к. днів після кінця року.

- платники єдиного податку, які перейшли на загальну систему - звітний період з дати переходу до 31 грудня.

- на сплату податку надається 10 к. днів від крайньої дати подачі декларації.

Виняток для сільськогосподарських товаровиробників:

- спеціальний звітний період «1 липня поточного року - 30 червня наступного року», обраний добровільно.

- декларація за цей період подається протягом 60 к. днів після закінчення періоду. Наприклад, за період «1 липня 2023 року - 30 червня 2024 року» декларація подається до 29 серпня 2024 року включно.

Основою є позитивний фінансовий результат діяльності (дохід за мінусом витрат). Джерела для розрахунку:

- НП(С)БО - Звіт про фінансові результати.

- МСФЗ - Звіт про прибутки та збитки.

Платники податку на прибуток діляться на:

- малодоходники (дохід менший за 40 млн грн) - облік без податкових різниць, звітують раз на рік.

- великодоходники (дохід понад 40 млн грн) - облік з податковими різницями, звітують щоквартально.

Податкові різниці:

- можливість зменшення фінансового результату на збитки минулих років, облік бюджетних грантів.

- перехід на застосування податкових різниць можливий один раз протягом безперервної сукупності років з доходом до 40 млн грн. Новостворені підприємства мають річний звітний період без коригування податкових різниць, якщо дохід у рік створення не перевищить 40 млн грн.

- мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ) стосується сільськогосподарських виробників з земельними ділянками, які є в їхній власності, оренді, користуванні або на інших умовах. Розрахунок різниці між МПЗ та сплаченими податками й витратами на оренду земельної ділянки.

Інші об'єкти оподаткування податком на прибуток

- дохід виплачений нерезиденту - податок на репатріацію (п. 141.4 ПК).
- прибуток нерезидентів за окремими операціями - додатний фінансовий результат від окремої операції або вся сума операції (пп. 141.4.1 ПК).
- дохід резидентів від страхової діяльності, проведення лотерей та азартних ігор (п. 136.5 ПК).

Нововведення податкового обліку ОС і МНМА:

- межа МНМА/ОС до 20 тис. грн (пп. 14.1.138 ПК) для новопридбаних з 23.05.2020 року об'єктів.
- прискорена амортизація ОС для нових ОС, введених в експлуатацію з 1 січня 2020 року по 31 грудня 2030 року, які використовуються виключно платником податку (п. 43 підрозд. 4 Перехідних положень ПК).
- призупинення амортизації ОС на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання чи консервації ОС (пп. 138.3.1 ПК).
- виробничий метод нарахування амортизації - залежно від кількісних характеристик роботи об'єкта (пп. 138.3.1 ПК). Для зміни методу нарахування амортизації потрібно здійснити інвентаризацію об'єктів (табл.1.4).

Таблиця 1.4 – Методика застосування прискореної амортизації 2020-2030 рр.

Група 03 для цілей податкового обліку	Мінімальний строк амортизації, років	
	прискорений*	звичайний
3 - передавальні пристрої	5	10
4 - машини і обладнання	2	5
5 - транспортні засоби	2	5
9 - інші 03	5	12
* їх можна застосовувати незалежно від строків амортизації, які вказані у наказі про облікову політику та до окремих вибіркових об'єктів, а не тільки для всієї групи відповідних 03		

Джерело: розроблено автором на основі Податкового кодексу

Декларація з податку на прибуток, затверджена наказом Мінфіну від 10.02.2022 № 58 {далі - Наказ № 58). Детальніше про декларацію - читайте у матеріалі Податкова декларація з податку на прибуток підприємства.

Відповідно до пункту 44.2 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує

дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування.

Фінансова звітність є додатком до податкової декларації з податку на прибуток і є її невід'ємною частиною. Подавати її разом з відповідною податковою декларацією (квартальною або річною) повинні всі платники податку на прибуток, які мають можливість виконувати свої податкові обов'язки у порядку, передбаченому для подання податкової декларації.

Платники податку на прибуток у визначених законом випадках подають податковим органам у порядку, передбаченому ПКУ для подання податкової декларації, проміжну (I квартал, перше півріччя, III квартал) та річну фінансову звітність. Це передбачено другим пунктом Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419.

Річний податковий (звітний) період встановлюється для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за попередній річний звітний (податковий) період, не перевищує 40 млн грн.

Платники податку на прибуток, у яких звітний (податковий) період дорівнює календарному року (у т.ч. платників частини чистого прибутку (доходу)), подають податкову декларацію (у т.ч. розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку), яка розраховується наростаючим підсумком за рік, протягом 60 календарних днів (далі – к. дн.), що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Квартальний податковий (звітний) період встановлюється для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за попередній річний звітний (податковий) період, перевищує 40 млн грн.

Форма податкової декларації з податку на прибуток підприємств (далі – декларація) затверджена наказом Мінфіну від 20.10.2015 р. № 897 зі змінами, внесеними наказом від 24.10.2023 р. № 572, який набрав чинності 15.12.2023 р.

Річну декларацію з податку на прибуток подають усі платники, як квартальні, так і річні, протягом 60 к. дн., що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року. Тобто, декларацію за 2023 рік потрібно було подати не пізніше 29.02.2024 р.

За загальним правилом платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій ним податковій декларації, протягом 10 к. дн., що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації, крім випадків, встановлених Кодексом. Якщо граничний строк сплати податкового зобов'язання припадає на вихідний або святковий день, останнім днем сплати податкового зобов'язання вважається операційний день, що настає за вихідним або святковим днем.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ» ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

2.1 Документування та організація обліку розрахунків за податком на прибуток ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ»

Податок на прибуток підприємства "ЕБМ-ПАПСТ" формується на рахунку 98 «Податок на прибуток»: за дебетом відображається нарахування даного податку, за кредитом – списання на фінансові результати. «За наявності найманих працівників на підприємстві виникає обов'язок сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування, для якого в бухгалтерському обліку використовується рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням». За кредитом даного рахунку відображаються нараховані зобов'язання, за дебетом – їх сплата або списання.

Зазначений вище вид податку розраховується на підставі облікових даних. В попередньому підрозділі було відзначено, що облік в досліджуваному підприємстві здійснюється засобами комп'ютерної програми 1С:Бухгалтерія, отже, формується відповідна оборотно-сальдова відомість по рахунку 79. Кредитове сальдо по рахунку означає отримання прибутку за звітний період, отже є підстава для нарахування податку на прибуток. Суму нарахованого і сплаченого податку підприємство відображає в Податковій декларації з прибутку. Сплата податку оформлюється вихідним платіжним дорученням. Порядок визначення суми податку на прибуток в обліку досліджуваного підприємства ТОВ «ЕБМ ПАПСТ » узагальнено на рис. 2.1.

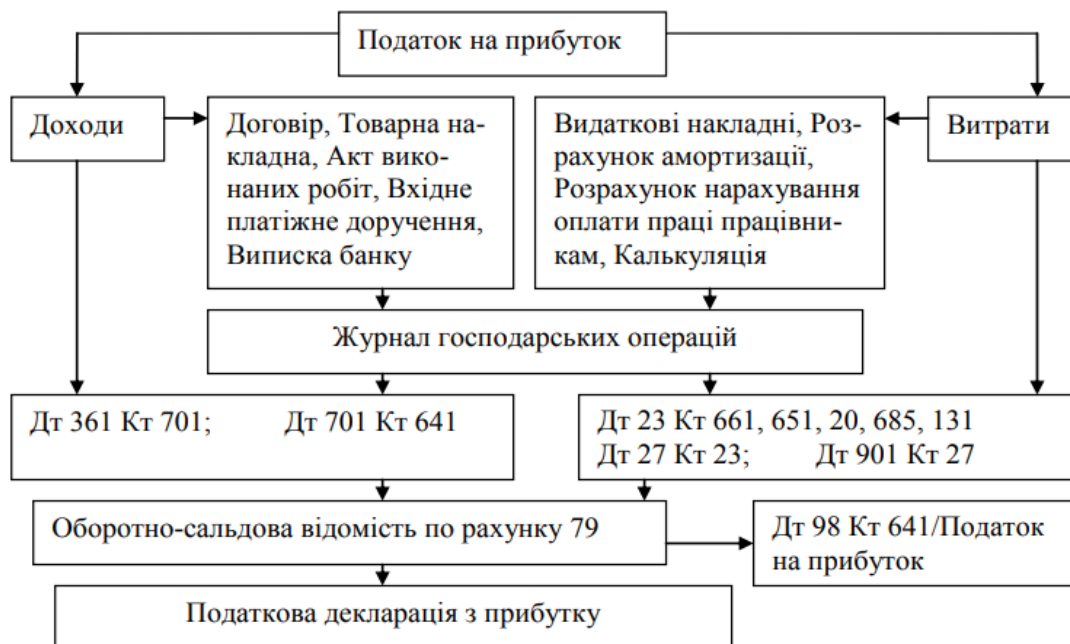


Рисунок 2.1 - Порядок визначення суми податку на прибуток в обліку
ТОВ «ЕБМ ПАПСТ

ТОВ «ЕБМ ПАПСТ », як великий виробник товарів, виступає значущим роботодавцем, надійно забезпечуючи працевлаштування багатьох працівників. Компанія встановлює заробітну плату на рівні, що перевищує мінімальний визначений державою, та відповідально виконує обов'язки щодо сплати всіх необхідних податків із заробітної плати. Розрахунки здійснюються в програмі, а вся звітність подається до фіскальної служби в електронному вигляді через програму Med.os, із відповідним відображенням на рахунках 641/ПДФО, 642 та 651. Щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві «ЕБМ ПАПСТ », вона відповідає чітким регламентаційним вимогам. Процес розпочинається з детального документування розрахунків, включаючи своєчасну та повну реєстрацію первинних даних у відповідних реєстрах та достовірне відображення усієї інформації про зобов'язання у фінансовій звітності та примітках до неї. У ході своєї діяльності суб'єкти господарювання проводять безготівкові розрахунки, такі як оплата податків і внесків до бюджету. Ці розрахунки, їхні документи та реквізити регулюються Інструкцією №22 про безготівкові

розрахунки в Україні, затвердженою Постановою Правління НБУ від 21.01.04. Оплата податків здійснюється з рахунків, відкритих у банківських установах. Порядок відкриття, використання та закриття таких рахунків у національній та іноземних валютах регламентується Інструкцією №492, затвердженою постановою Правління НБУ від 12.11.2003 року.

На підприємстві «ЕБМ ПАПСТ » інформація про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань, а також фінансово-господарські операції відображається за допомогою рахунків бухгалтерського обліку та методу подвійного запису. Для цього використовуються План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція по його застосуванню, затверджені Міністерством фінансів України 30 листопада 1999 року № 291 з подальшими змінами та доповненнями. Інструкція забезпечує єдність відображення однотипних господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках і субрахунках, описує їх характеристику та призначення, а також типову схему реєстрації та групування інформації про господарські операції.

На підприємстві «ЕБМ ПАПСТ » обов'язково складається фінансова звітність, яка використовується для розрахунку різних податків та платежів. Процедура та принципи складання фінансової звітності, а також вимоги до визнання та розкриття її складових елементів, регулюються Національними (Міжнародними) стандартами бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Порядок створення, прийняття, реєстрації в бухгалтерському обліку та зберігання первинних документів, реєстрів обліку та фінансової звітності встановлюється Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24 травня 1995 року № 88.

Основні законодавчі акти, які регулюють контроль за розрахунками податків, включають Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу" та Податковий кодекс України. Ці документи встановлюють функції, права, обов'язки та правові принципи органів державної податкової служби. Положення про Державну фінансову інспекцію України визначає завдання

економічного контролю, склад органів, а також права та обов'язки посадових осіб, що здійснюють економічний контроль ревізійних комісій.

Інвентаризація, як один із важливих методів бухгалтерського обліку та контролю, регулюється численними законодавчими актами, серед яких Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 879 від 2 вересня 2014 року. Основним нормативно-правовим документом, що регулює оподаткування суб'єктів господарювання, є Податковий кодекс України, який містить порядок визнання, нарахування, сплати податків та інших обов'язкових платежів для фізичних та юридичних осіб.

Основні завдання організації обліку розрахунків за податками і платежами включають забезпечення правильного та своєчасного нарахування податків, використання синтетичних рахунків, субрахунків та аналітичних рахунків, вибір облікових реєстрів та відображення їх даних у звітності. Для узагальнення інформації про розрахунки підприємства з бюджетом за податками та платежами, включаючи податки з доходів працівників та фінансові санкції, що сплачуються до бюджету, використовується рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами", де облік ведеться за субрахунками відповідних обов'язкових платежів.

2.2 Методика синтетичного та аналітичного обліку розрахунків за податком на прибуток у ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ»

Механізм оподаткування прибутку підприємств в Україні зазнав значних змін, що вплинули на порядок ведення податкового обліку. Організація розрахунків і сплати податків потребує дотримання не тільки законодавчих вимог, але й методичних принципів формування бухгалтерської інформації про витрати, доходи, активи та зобов'язання, які повинні бути актуалізовані відповідно до змін у фінансово-економічних відносинах. Тому процес

оптимізації та спрощення відображення оподаткування прибутку підприємств сприяє покращенню його обліку і формуванню облікових регістрів для складання податкової звітності.

Головним пріоритетом підприємства «ЕБМ ПАПСТ » є отримання максимального прибутку, який відображає їхні інтереси і сприяє розвитку. Прибуток не тільки є результатом їхньої діяльності, але й засобом для подальшого зростання та задоволення потреб учасників. У бухгалтерській звітності прибуток виступає як загальний показник, що суттєво впливає на оцінку фінансового стану підприємства. Тому розрахунок оподаткованого прибутку має важливе значення для діяльності будь-якої компанії, оскільки правильність, повнота та своєчасність його визначення визначають подальшу роботу підприємства.

Податок на прибуток є одним із головних джерел доходів бюджету, але його високе податкове навантаження спонукає платників шукати законні способи оптимізації, що може сприяти розвитку тіньової економіки та зростанню корупції. Розрахунок цього податку проводиться згідно з податковим законодавством, проте бухгалтерський облік має забезпечувати не лише дотримання податкових правил, а й надавати інформацію про фінансовий стан підприємства. Останні зміни в системі оподаткування вимагають нового підходу до аналізу процесу нарахування та сплати податку для його подальшого вдосконалення.

Покращення інформаційної змістовності управлінських даних і підтримка складних облікових завдань супроводжуються розвитком бухгалтерського обліку, включаючи облік оподаткування. Облікові дані повинні відображати процес формування доходів та витрат, а також враховувати всі вимоги податкового законодавства.

Варто зазначити, що порядок визначення суми прибутку для оподаткування недостатньо узгоджений з правилами обліку прибутку підприємств, незважаючи на значну роботу з гармонізації, проведену після прийняття Податкового кодексу України. Оподатковуваний прибуток,

відображений у податковій декларації, і прибуток у Звіті про фінансові результати зазвичай не збігаються через різницю між податковим та обліковим прибутком (збитком) у бухгалтерському обліку. На це впливають відстрочені податкові активи, відстрочені податкові зобов'язання та інші операції.

АРМБ обліку нарахування та сплати податку на прибуток передбачає узагальнення інформації на аналітичних і синтетичних рахунках, з подальшим групуванням отриманих даних за одним або кількома рахунками для формування звітності, аналізу, контролю та прийняття управлінських рішень. Раціональна організація синтетичного та аналітичного обліку господарських операцій із застосуванням АРМБ забезпечує контроль за повнотою і правильністю обчислення податку на прибуток, а також за своєчасністю його сплати до бюджету. Систематизація та узагальнення даних про нарахований та сплачений податок на прибуток у аналітичному та синтетичному розрізі призначена для складання фінансової, податкової та статистичної звітності, а також для прийняття необхідних управлінських рішень. Вирішення цих завдань базується на первинній інформації, що створюється у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства, а також на інформації, яка формується у процесі вирішення завдань інших ділянок обліку.

Облік нарахування і сплати податку на прибуток ґрунтується на вихідній інформації на машинних носіях як єдиної бази даних бухгалтерських записів. Формування бухгалтерських записів та логічний контроль правильності заповнення виконується протягом місяця у міру надходження інформації з АРМ суміжних ділянок обліку. Взаємозв'язок забезпечується використанням єдиної структури кодів синтетичних рахунків та об'єктів аналітичного обліку, застосуванням тих самих бухгалтерських записів у всіх ділянках обліку. Взаємозв'язок здійснюється через єдину основу бухгалтерських записів. Обмін інформацією між АРМБ реалізується спеціальним модулем обміну, що забезпечує суміжним АРМБ вільний доступ. Робота на автоматизованому робочому місці бухгалтера складає основу використання багаторівневого меню: вхідна інформація; нормативнодовідкова інформація; виконання розрахунків;

синтетичний та аналітичний облік; вихідна інформація. Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання відображаються на рахунках бухгалтерського обліку 17 та 54. На рахунку 17 «Відстрочені податкові активи» ведеться облік суми податків на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних звітних періодах унаслідок тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та оцінкою цих активів або зобов'язань, яка використовується з метою оподаткування; перенесення податкових збитків, не використаних для зменшення податку на прибуток у звітному періоді. Якщо на кінець звітного періоду існують тимчасові податкові різниці, що підлягають вирахуванню, то в обліку необхідно це відображати бухгалтерським записом: Дебет 17 «Відстрочені податкові активи»; Кредит 641 «Розрахунки за податками». Якщо на кінець звітного періоду існують тимчасові податкові різниці, що підлягають оподаткуванню, то їх слід відображати на рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання». На цьому рахунку ведеться облік суми податків на прибуток, які сплачуватимуться в наступних періодах унаслідок виникнення тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та оцінкою цих активів або зобов'язань, яка використовується з метою оподаткування. В обліку на суму відстрочених податкових зобов'язань робиться бухгалтерський запис: Дебет 981 «Податки на прибутки від звичайної діяльності»; Кредит 54 «Відстрочені податкові зобов'язання». Дані про суму податку на прибуток та податкові різниці підприємства необхідно розкривати у фінансовій звітності. Зокрема, сума, що відображена у звітному періоді за дебетом субрахунка 981, є витратами з податку на прибуток і наводиться у рядку 180 Звіту про фінансові результати. Результати розрахунку відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань розгорнуто відображають у рядку 060 або рядку 460 Звіт про фінансовий стан. У примітках до фінансової звітності повинна наводитись загальна сума тимчасових податкових різниць, яка підлягає врахуванню при визначенні податкового прибутку (збитку) у наступних періодах, з виділенням суми тимчасових податкових різниць, що підлягають вирахуванню, та суми постійних податкових

різниць, що підлягають оподаткуванню. З метою гармонізації податкового і фінансового обліку та вдосконалення фінансової звітності, в діючих формах доцільно розкривати інформацію про узгодження (приведення) фінансового результату та податкового прибутку (збитку).

Таким чином, прийняття Податкового кодексу дозволило тісно пов'язати податковий та фінансовий облік, однак залишаються проблеми, які потребують подальшого вирішення. Зокрема, застосування НП(С)БО № 17 «Податок на прибуток» та НП(С)БО «Податкові різниці» є досить проблематичними, оскільки деякі їх норми не узгоджені. Крім того, необхідно розробити методичні рекомендації щодо застосування НП(С)БО «Податкові різниці». Потребує подальшого вдосконалення процес формування інформації про податкові різниці у регістрах бухгалтерського обліку. При відображенні інформації про суму нарахованого податку на прибуток та податкові різниці необхідно розкривати інформацію про узгодження (приведення) фінансового результату та 41 податкового прибутку (збитку). Постійні різниці, при відображенні витрат з податку на прибуток у фінансовому обліку, не ведуть до виникнення розбіжностей у податковому обліку; при наявності тільки постійних різниць витрати з податку на прибуток визнаються за величиною податку, визначеного за правилами податкового обліку; постійні різниці обумовлені наявністю окремих видів доходів і витрат, які включаються до розрахунку облікового прибутку і не включаються до розрахунку податкового, або навпаки; тимчасові різниці, на відміну від постійних різниць, не можуть утворювати розходження впродовж усієї діяльності підприємства; питання нарахування амортизації є найскладнішим при застосуванні НП(С)БО 17, оскільки тимчасові різниці визначаються не шляхом зіставлення амортизації загалом, а за винятком вартості основних засобів, включених тільки у податкову або бухгалтерську базу нарахування амортизації [35, с. 98].

Підводячи підсумок зазначеного, видно, що фінансові результати, визначені за даними бухгалтерського обліку, інколи значно відрізняються від тих, які визначені за правилами податкового обліку. Таким чином, на підставі

проведеного дослідження можна зробити висновок, що мету введення ПКУ не досягнуто. Слід відзначити, що ліквідовано значну кількість відмінностей у правилах ведення бухгалтерського і податкового обліків, однак залишаються проблеми, які потребують подальшого вирішення. Зокрема, застосування НП(С)БО № 17 «Податок на прибуток» та НП(С)БО № 35 «Податкові різниці» є досить проблематичним, оскільки їх деякі норми не узгоджені. Крім того, необхідно розробити методичні рекомендації щодо застосування НП(С)БО № 35 «Податкові різниці». Потребує подальшого вдосконалення процес формування інформації про податкові різниці у регістрах бухгалтерського обліку. При відображенні інформації про суму нарахованого податку на прибуток та податкові різниці необхідно розкривати інформацію про узгодження (приведення) фінансового результату та податкового прибутку (збитку). Реформування податкового законодавства повинно відбуватись шляхом утворення більш досконалої податкової системи,² яка б задовольняла інтереси як держави, так і підприємців. Технологія побудови обліку на ТОВ «ЕБМ ПАПСТ» у програмі «1С-Бухгалтерія» представлена на рис.2.2.



Рисунок 2.2 - Технологія побудови обліку на ТОВ «ЕБМ ПАПСТ»

Для «Нарахування податку на прибуток» зазвичай використовують такі алгоритми: $44 \text{ НП} = 0,18 * \text{Б}$, (2.1) де ПН - податок на прибуток підприємства, Б - база оподаткування з податку на прибуток. Облікові реєстри відіграють важливу роль у системі обліку на ТОВ "ЕБМ ПАПСТ" у програмі "1С-Бухгалтерія". Вони є носіями спеціального формату, такими як паперові або машинні, і призначені для накопичення, групування та узагальнення інформації з первинних документів, що прийняті до обліку.

Облік розрахунків із податку на прибуток ведеться у розділі 11 Журналу 3 "Облік розрахунків із бюджетом, облік довгострокових і поточних зобов'язань", а також у відомостях 3.6 аналітичного обліку розрахунків із бюджетом. Щодо обліку доходів та результатів діяльності, він ведеться у журналі №6, а облік витрат - у журналі №5 та №5А.

Інформація, яка потрапляє до облікових реєстрів, переноситься після перевірки первинних документів за формою та змістом, щоб забезпечити точність та достовірність облікової інформації.

2.3 Розкриття інформації про прибуток ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ» у фінансовій та податковій звітності

На ТОВ "ЕБМ-ПАПСТ", як і в більшості підприємств, необхідно складати фінансову та податкову звітність. Фінансова звітність використовується для розрахунку деяких податків і платежів. Порядок складання фінансової звітності та вимоги до її елементів регламентуються НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене від 24.05.1995 № 88, встановлює порядок створення, прийняття і зберігання первинних документів, облікових реєстрів та бухгалтерської звітності.

У сфері контролю розрахунків за податками головні нормативно-правові акти - Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу" та Податковий кодекс України. Вони визначають функції, права, обов'язки та правові основи діяльності органів державної податкової служби. Положення про Державну фінансову інспекцію України містить в собі завдання економічного контролю, права та обов'язки посадових осіб, які здійснюють економічний контроль.

Щодо інвентаризації, вона регулюється рядом законодавчих актів, включаючи Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014 року. Податковий кодекс України виступає основним нормативно-правовим документом, що регулює оподаткування суб'єктів господарювання.

Для правильного та своєчасного нарахування податків на підприємстві, використовуються синтетичні рахунки, субрахунки та аналітичні рахунки. Інформація про розрахунки з бюджетом за податками та платежами, включаючи податки з доходів працівників та фінансові санкції, відображається на рахунку 64 "Розрахунки за податками й платежами".

Підприємство «ЕБМ-ПАПСТ», як і будь-який інший суб'єкт підприємництва в Україні, є платником податків та платежів відповідно до Податкового кодексу України. Воно оподатковується за загальною системою, де основним податком є податок на прибуток. Цей податок передбачає відповідність і нарахування доходів та витрат.

Підприємство здійснює свою виробничу діяльність, при цьому формуючи відповідні види витрат на виробництво готової продукції. Під час реалізації цієї продукції отримується відповідний дохід. У такому контексті відбувається відповідність і нарахування доходів та витрат, що означає облік витрат, пов'язаних з виготовленням готової продукції, яка пізніше буде реалізована, при цьому здійснюється обчислення фінансового результату.

Коли фінансовий результат є позитивним і дохід перевищує витрати, підприємство має прибуток і сплачує податок на прибуток у розмірі 18%. У

випадку, якщо фінансовий результат є негативним, коли витрати перевищують дохід, підприємство не зобов'язане сплачувати податок на прибуток через наявність збитку.

Для обчислення цього податку використовуються дані обліку. На підприємстві "ЕБМ-ПАПСТ" облік ведеться за допомогою програмного забезпечення 1С:Бухгалтерія, що дозволяє створювати відповідні оборотно-сальдові відомості за рахунком 79.

Порядок визначення суми податку на прибуток в обліку досліджуваного підприємства "ЕБМ-ПАПСТ" узагальнено на рис. 2.3.

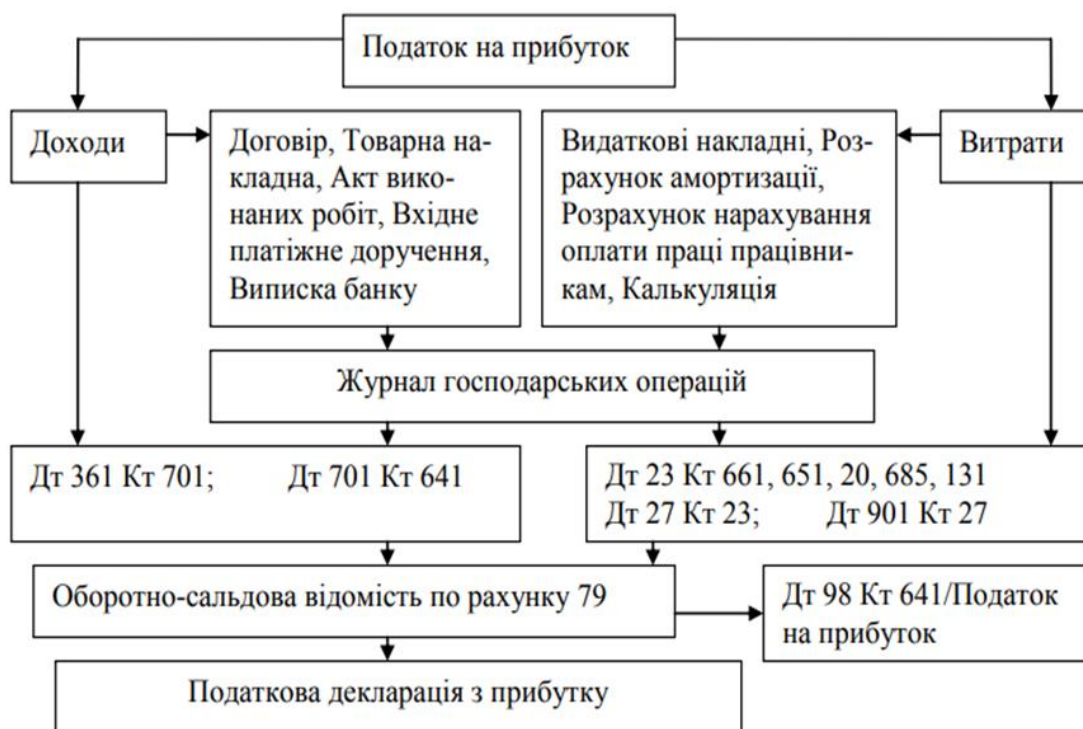


Рисунок 2.3 - Порядок визначення суми податку на прибуток в обліку ТОВ «ЕБМ-ПАПСТ»

У 2021 році вступили в силу нові правила оподаткування прибутку підприємств, які були визначені змінами до Податкового Кодексу України. Тепер платники податку, чий річний дохід за 2020 рік не перевищує 40 млн. грн., повинні використовувати річний податковий період. Однією з нововведень є обов'язок подавати щорічну фінансову звітність разом з аудиторським звітом до

10 червня за підсумками 2020 року. Це стосується платників податку на прибуток, які згідно з законодавством України зобов'язані публікувати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність з аудиторським звітом. Для проведення податкового контролю в електронній формі відповідно до чинного законодавства подаються до фіскальних органів баланс (форма 1) та звіт про фінансові результати (сукупний дохід) (форма 2). Ця вимога пояснюється тим, що об'єкт оподаткування податком на прибуток визначається на підставі фінансової звітності підприємства.

У разі суттєвих відмінностей показників податкової і фінансової звітності за звітний і попередній періоди підприємство має подати уточнюючу декларацію до річної податкової декларації за 2020 рік у строк, не пізніше 10 червня 2021 року. Якщо платник податку самостійно виправив помилки за попередній податковий період, то нараховані суми штрафу та пені визнаються витратами згідно із правилами бухгалтерського обліку при визначенні фінансового результату до оподаткування. При цьому на суму таких штрафів та пені податкова різниця для збільшення фінансового результату до оподаткування не виникає. Новелою є відображення у додатку АВ до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств виплачених дивідендів в нарахованій сумі без вирахування утриманого податку на доходи фізичних осіб та військового збору. Незмінним лишилося право платника податку задекларувати від'ємне значення об'єкта оподаткування з попередніх років.

Крім того, для платників - правонаступників передбачено зменшення фінансового результату податкового (звітного) періоду на суму збитків платника, що реорганізується. Інформація про нарахування і сплату податку на прибуток наводиться у формах 1-3 фінансової звітності. У балансі підприємства (табл. 2.3) розкривається інформація про дебіторську і кредиторську заборгованість за розрахунками з бюджетом. Дебіторська заборгованість по розрахункам із бюджетом відображається у рядку 1135 балансу. Протягом 2020

року вона скоротилася з 20600 тис. грн. до 20578, або на 22 тис. грн. (на 0,11%). Дебіторська заборгованість по розрахункам із бюджетом з податку на прибуток відображається у рядку 1136 балансу (табл.2.1).

Таблиця 2.1 - Відображення дебіторської заборгованості в системі звітності підприємства

Стаття	Код рядка	2019	2020	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130				
з бюджетом	1135	20600	20578	-22	-0,11
у тому числі з податку на прибуток	1136				
Питома вага податку на прибуток, %					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500				
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610				
розрахунками з бюджетом	1620	363	340	-23	-6,34
у тому числі з податку на прибуток	1621	29	50	21	72,41
Питома вага податку на прибуток, %		7,99	14,71	6,7169	84,08

Джерело: розроблено автором за матеріалами звітності

Кредиторська заборгованість по розрахункам із бюджетом відображається у рядку 1620 балансу. Протягом 2020 року вона скоротилася з 363 тис. грн. до 340, або на 23 тис. грн. (на 6,34%). Кредиторська заборгованість по розрахункам із бюджетом з податку на прибуток відображається у рядку 1621 балансу. У ТОВ «ЕБМ ПАПСТ» не має такої заборгованості, вона зросла з 29 тис. грн. до 50 тис. грн., або на 21 тис. грн. (72,41%). Питома вага кредиторської заборгованості з податку на прибуток у кредиторській заборгованості по розрахунками з бюджетом зросла з 7,99% до 14,71%, або на 6,72%.

Витрати з податку на прибуток відображаються у рядку 2300 звіту про

фінансові результати (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 - Відображення витрат з податку в системі звітності підприємства

Стаття	Код рядка	2019	2020	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Прибуток до оподаткування:	2290	751	905	154	20,51
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	135	163	28	20,74
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	616	742	126	20,45

Джерело: розроблено автором за матеріалами звітності

Підприємство «ЕБМ ПАПСТ» складає звіт про рух грошових коштів
прямим методом (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 - Відображення руху грошових коштів в звітності
підприємства

Стаття	Код рядка	2019	2020	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Надходження від: реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	17026	10029	-6997	-41,10
повернення податків і зборів	3005				
у тому числі податку на додану вартість	3006				
цільового фінансування	3010	52060	57405	5345	10,27
інші надходження	3095				
Витрачання на оплату:					
товарів (робіт, послуг)	3100	-22718	-17533	5185	-22,82
праці	3105	-29232	-32718	-3486	11,93
відрахувань на соціальні заходи	3110	-7852	-8729	-877	11,17
зобов'язань з податків і зборів	3115	8072	9171	1099	13,61
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	265	142	-123	-46,42

Джерело: розроблено автором за матеріалами звітності

Інформація про сплату зобов'язань з податків і зборів відображається у розділі I. Рух коштів у результаті операційної діяльності за рядком 3115. Зобов'язання з податків і зборів зросли з 8072 тис. грн. до 9171 тис. грн., або на 1099 тис. грн. (на 13,61%). Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток відображаються за рядком 3116, вони скоротилися з 265 тис. грн. до 142 тис. грн., на 123 тис. грн., або на 46,42%.

Якщо підприємство складає Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом), то це відбувається у розділі I. Рух коштів у результаті операційної діяльності за 50 рядком 3500 відображається прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування, за рядком 3580 - сплачений податок на прибуток. Інформація про Податок на прибуток розкривається у розділі XII Приміток до фінансової звітності «ЕБМ ПАПСТ» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Інформація про податок на прибуток ТОВ «ЕБМ ПАПСТ»

Стаття	Код рядка	2019	2020	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Поточний податок на прибуток	1210	135	163	28	20,74
Включено до звіту про фінансові результати	1240	135	163	28	20,74

Джерело: розроблено автором за матеріалами звітності

У ТОВ «ЕБМ ПАПСТ» суми, які відображуються у рядку 1210 «Поточний податок на прибуток» та 1240 «Включено до звіту про фінансові результати» зросли зі 135 тис. грн. до 163 тис. грн., або на 28 тис. грн. (20,74%). Розрахунок податку на прибуток підприємства в Декларації з податку на прибуток наведено на рис. 2.2. Податок на прибуток за звітний податковий період, відображений у рядку 17, становить 162762 грн., податок на прибуток за результатами попереднього податкового періоду поточного року (рядок 18) - 111831 грн.,

податок на прибуток, нарахований за результатами звітнього останнього періоду - 50931 грн. Алгоритм розрахунку податку на прибуток для підприємства показано на рис.2.4.



Рисунок 2.4 - Розрахунок податку на прибуток ТОВ «ЕБМ ПАПІСТ»

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів звітності

Таким чином, на підставі проведеного дослідження можна зробити важливі висновки щодо значущості прозорості та повноти інформації в облікових документах компанії. Перш за все, точне та детальне розкриття прибутку в фінансовій звітності забезпечує зацікавленим сторонам, таким як інвестори, кредитори та регуляторні органи, необхідну інформацію для оцінки фінансового стану компанії. Це сприяє збільшенню довіри до компанії та зниженню інвестиційних ризиків.

З іншого боку, податкова звітність, яка також вимагає деталізації прибутків, має вирішальне значення для визначення податкових зобов'язань. Точність у цій сфері забезпечує дотримання податкового законодавства та запобігає можливим податковим спорам або штрафам, що можуть вплинути на фінансове здоров'я організації.

Ключовим аспектом є відмінності між фінансовою та податковою звітністю, що часто веде до розбіжностей у відображенні прибутку через різні методи обліку та визначення доходів та витрат. Необхідність гармонізації цих підходів є важливою для забезпечення послідовності та прозорості фінансових показників.

Таким чином, розкриття інформації про прибуток у фінансовій та податковій звітності є фундаментальним для забезпечення законності, прозорості та ефективності фінансового управління в будь-якій організації. Особлива увага до деталей у цьому аспекті дозволяє краще зрозуміти економічний контекст діяльності компанії та вжити заходів щодо оптимізації фінансових результатів і податкового планування.

2.4 Шляхи удосконалення обліку та оподаткування прибутку ТОВ «ЕБМ- ПАПСТ »

Удосконалення обліку та оподаткування прибутку товариства з обмеженою відповідальністю є важливим завданням, яке може сприяти підвищенню ефективності управління фінансами підприємства, зниженню ризиків податкових порушень та забезпеченню стабільності фінансових результатів. Першим шляхом до удосконалення обліку прибутку ТОВ «ЕБМ ПАПСТ» може виступати автоматизація процесів обліку.

Автоматизація бухгалтерського обліку є одним із ключових напрямків сучасного управління підприємствами. Вона сприяє підвищенню ефективності облікових процесів, зменшенню ризику помилок та забезпеченню своєчасного отримання точних фінансових даних. У цьому есе ми розглянемо значення

автоматизації бухгалтерського обліку, її переваги, виклики, з якими можуть зіткнутися підприємства, та шляхи їх подолання.

Автоматизація бухгалтерського обліку передбачає використання програмного забезпечення для виконання облікових операцій, таких як реєстрація господарських операцій, складання фінансової звітності, розрахунок податків та інші облікові функції. Сучасні інформаційні технології дозволяють значно полегшити процеси обліку, зменшити витрати часу і зусиль, підвищити точність і надійність фінансових даних.

До переваг автоматизації бухгалтерського обліку можна віднести:

1. Підвищення ефективності. Автоматизація дозволяє значно прискорити облікові процеси. Програми для ведення бухгалтерського обліку можуть автоматично виконувати рутинні завдання, такі як розрахунок заробітної плати, податків, амортизації та інші. Це дозволяє бухгалтерам зосередитися на більш складних аналітичних завданнях, що сприяє підвищенню ефективності роботи підприємства.

2. Зниження ризику помилок. Людський фактор часто стає причиною помилок у бухгалтерському обліку. Автоматизовані системи мінімізують ризик помилок, пов'язаних із ручним введенням даних, та забезпечують високу точність облікової інформації. Програми також можуть автоматично перевіряти дані на наявність невідповідностей і помилок, що додатково підвищує надійність обліку.

3. Своєчасність звітності. Автоматизація дозволяє забезпечити своєчасне складання фінансової звітності. Програми для обліку можуть автоматично генерувати необхідні звіти у встановлені терміни, що дозволяє уникнути затримок у поданні звітності до контролюючих органів та прийнятті управлінських рішень.

4. Інтеграція з іншими системами. Сучасні облікові програми часто мають можливість інтеграції з іншими інформаційними системами підприємства, такими як системи управління виробництвом, CRM-системи, системи

управління персоналом тощо. Це дозволяє забезпечити єдиний інформаційний простір на підприємстві і забезпечити узгодженість даних у різних підрозділах.

Серед викликів щодо автоматизації бухгалтерського обліку слід враховувати наступні:

1. Високі початкові витрати. Впровадження автоматизованих систем обліку може вимагати значних фінансових вкладень. Це включає вартість програмного забезпечення, витрати на його впровадження, навчання персоналу та подальше обслуговування. Однак ці витрати часто окуповуються завдяки підвищенню ефективності та зниженню витрат на облікові процеси у майбутньому.

2. Опір змінам. Перехід на автоматизовані системи обліку може стикатися з опором з боку персоналу, який звик працювати за старими методами. Важливо забезпечити належне навчання та підтримку працівників, щоб вони могли швидко адаптуватися до нових умов і ефективно використовувати нові інструменти.

3. Залежність від технологій. Автоматизація бухгалтерського обліку підвищує залежність підприємства від інформаційних технологій. Збої у роботі програмного забезпечення або проблеми з комп'ютерною технікою можуть призвести до тимчасових збоїв у роботі облікової системи. Тому важливо забезпечити надійну технічну підтримку та резервне копіювання даних.

На досліджуваному підприємстві доцільно опрацювати адекватні шляхи подолання цих викликів в процесі впровадження процедур автоматизації обліку. До їх складу можна віднести:

1. Розробка плану впровадження. Перш ніж розпочати автоматизацію обліку, важливо розробити детальний план впровадження, який включає оцінку витрат, етапи впровадження, графік навчання персоналу та заходи з технічної підтримки. Це дозволяє забезпечити послідовний і контрольований процес переходу до автоматизованої системи.

2. Інвестування в навчання персоналу. Ефективне використання автоматизованих систем обліку неможливе без належної підготовки персоналу.

Важливо організувати навчальні курси та тренінги для працівників, щоб вони могли освоїти нові інструменти і технології. Підтримка та консультування працівників на початкових етапах впровадження також є важливими.

3. Забезпечення технічної підтримки. Для забезпечення безперебійної роботи автоматизованих систем важливо забезпечити надійну технічну підтримку. Це включає регулярне обслуговування програмного забезпечення, резервне копіювання даних, оперативне вирішення технічних проблем та консультування користувачів.

На підприємстві "ЕБМ ПАПСТ" не менш важливим завданням є вдосконалення облікової політики, яке дозволяє забезпечити відповідність облікових процедур вимогам законодавства, підвищити точність і надійність фінансової інформації та сприяти прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Облікова політика встановлює правила ведення обліку, які відповідають специфіці діяльності підприємства та вимогам національних і міжнародних стандартів. Вона регулює порядок визнання, оцінки і відображення в обліку активів, зобов'язань, доходів і витрат. Вдосконалення облікової політики сприяє досягненню таких цілей:

- Забезпечення відповідності законодавству: Облікова політика має відповідати вимогам чинного законодавства і стандартів бухгалтерського обліку.
- Підвищення якості фінансової звітності: Точність і надійність фінансової інформації є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.
- Оптимізація облікових процесів: Впровадження ефективних методів і процедур обліку дозволяє знизити витрати часу і ресурсів на ведення обліку.
- Покращення контролю: Ясні та чіткі облікові процедури сприяють кращому контролю за фінансовими операціями і знижують ризики шахрайства та помилок.

Крім того, необхідним для будь-якого підприємства є постійне підвищення кваліфікації бухгалтерів з метою забезпечення точності і своєчасності фінансової

звітності, відповідності законодавчим вимогам та ефективного управління фінансовими ресурсами. Це дозволяє бухгалтерам:

- Слідкувати за новими стандартами обліку та звітності: Національні та міжнародні стандарти обліку постійно змінюються, і бухгалтери повинні бути в курсі цих змін, щоб гарантувати правильне ведення обліку.

- Поліпшувати навички роботи зі сучасним програмним забезпеченням: Використання сучасних інформаційних технологій передбачає вміння бухгалтерів працювати з різноманітним програмним забезпеченням, таким як 1С:Бухгалтерія, SAP та інші.

- Знижувати ризик помилок і шахрайства - Висококваліфіковані бухгалтери краще розуміють процеси внутрішнього контролю і можуть ефективніше запобігати фінансовим помилкам та шахрайству.

- Підвищувати ефективність роботи - Навички ефективного планування, управління часом і ресурсами дозволяють бухгалтерам швидше і якісніше виконувати свої обов'язки.

- Ефективними методами підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу можуть стати такі:

1. Розробка плану підвищення кваліфікації. Розробка систематичного плану підвищення кваліфікації дозволить структуровано підходити до професійного розвитку бухгалтерського персоналу. Важливо визначити потреби в навчанні, обрати відповідні методи та встановити графік навчальних заходів.

2. Співпраця з навчальними закладами та професійними асоціаціями. Співпраця з навчальними закладами та професійними асоціаціями може забезпечити доступ до якісних навчальних програм і курсів. Це дозволить підприємству отримувати актуальну інформацію та найкращі практики у сфері бухгалтерського обліку.

3. Мотиваційні програми для працівників. Важливо запровадити мотиваційні програми, які стимулюватимуть бухгалтерів до підвищення

кваліфікації. Це можуть бути фінансові бонуси, підвищення посад, визнання досягнень та інші стимули.

4. Оцінка ефективності навчання. Регулярна оцінка ефективності навчальних програм дозволить виявити їх сильні та слабкі сторони і вносити необхідні корективи. Це може включати опитування працівників, аналіз їхніх результатів роботи та оцінку змін у фінансовій звітності.

То ж, підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу є необхідним для забезпечення ефективного управління фінансами на підприємстві ТОВ "ЕБМ ПАПСТ". Це сприяє підвищенню якості обліку, адаптації до змін у законодавстві, покращенню мотивації працівників та зміцненню репутації підприємства. Реалізація систематичного плану підвищення кваліфікації, співпраця з навчальними закладами та професійними асоціаціями, мотиваційні програми та регулярна оцінка ефективності навчання дозволять ТОВ "ЕБМ ПАПСТ" досягти високих результатів у сфері бухгалтерського обліку та фінансового управління.

Підводячи підсумок проведеному дослідженню, слід зазначити критичну необхідність вдосконалення існуючих систем обліку та податкових практик для забезпечення ефективного управління фінансами компаній. Підвищення точності та прозорості в обліку та оподаткуванні прибутку може значно покращити якість фінансової інформації, що сприяє кращому прийняттю рішень та оптимізації податкових зобов'язань.

Перший крок до удосконалення полягає у стандартизації облікових процедур, яка забезпечує єдність та порівнянність фінансової інформації всередині країни та на міжнародному рівні. Це включає в себе адаптацію до міжнародних фінансових стандартів, що може допомогти уникнути розбіжностей між бухгалтерським та податковим обліком.

Другий важливий аспект — застосування сучасних ІТ-технологій в процесах обліку та оподаткування. Цифровізація даних дозволяє автоматизувати багато процесів, підвищити точність даних та скоротити час на їх обробку.

Використання ERP-систем, інтегрованих платформ для управління фінансами може значно полегшити адміністрування податків і підготовку звітності.

Також важливо зміцнити законодавчу базу, яка регулює облікові та податкові процедури. Законодавчі зміни повинні спрямовуватись на забезпечення справедливості та ефективності податкової системи, зниження податкового тиску на бізнес та заохочення інвестиційної активності.

На закінчення, важливо проводити регулярне навчання та підвищення кваліфікації фахівців у галузі обліку та оподаткування, щоб вони могли ефективно адаптуватися до постійно змінюваних умов і нових вимог в обліковій практиці.

Запровадження наведених пропозицій щодо удосконалення обліку та оподаткування прибутку є ключовим для підтримки здорової фінансової атмосфери в компаніях, забезпечення довіри інвесторів та сприяння загальноекономічному зростанню.

ВИСНОВКИ

Принципи побудови системи оподаткування підприємств податком на прибуток включають стимулювання науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва, підприємницької діяльності та інвестиційної активності; обов'язковість і відповідальність платників за порушення податкового законодавства; рівність, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; соціальна справедливість; стабільність; обґрунтованість; рівномірність сплати; компетентність; єдиний підхід; обов'язковість платежу; чітка визначеність об'єкта оподаткування; наявність джерел сплати; тверде встановлення податкового періоду, ставок податку, термінів і порядку його сплати, а також основ для надання податкових пільг для стимулювання розвитку виробництва і доступність.

Платниками податку на прибуток підприємств є юридичні особи, на яких законодавством України покладено відповідний обов'язок. Об'єктом оподаткування є прибуток, і цей податок є прямим, оскільки його сплачує та несе одна й та сама особа.

Господарський Кодекс України визначає засади податкової політики держави та роль податків як інструменту державного регулювання господарської діяльності. Поточний податок на прибуток і відстрочений податок на прибуток визнаються витратами або доходом у звіті про фінансові результати за МСБО 12. Ці вимоги до обліку податку на прибуток у фінансовій звітності однакові для національних та міжнародних компаній.

Інформаційною базою дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «ЕБМ ПАПСТ », яке спеціалізується на постачанні та продажу вентиляторів та моторів німецької марки EBM-PAPS з більш ніж 14500 найменувань, наданні технічних консультацій та сервісної підтримки вентиляторів, а також підтримці проектних рішень клієнтів із розробки серійних виробів. Кількість співробітників компанії у всьому світі перевищує 12000 осіб, а її представництва на даний момент відкриті більше ніж в 160 країнах. Місія

компанії полягає у зближенні з клієнтами та дотриманні найкращих стандартів якості, інноваційність підприємства, принципи надійності та енергозбереження лежать в основі високих показників сервісного обслуговування та стандартів якості ведення бізнесу.

У період з 2019 по 2020 рік відбулися значні зміни у фінансових показниках «ЕБМ ПАПСТ». Дохід від реалізації продукції значно зростає з 14135 тис. грн. до 60786 тис. грн., що становить 330% або 46651 тис. грн. У той же час, собівартість реалізації зменшилася з 52479 тис. грн. до 50468 тис. грн., що складає 3,83% або 2011 тис. грн. Ці зміни вказують на позитивний тренд, оскільки підприємство перейшло зі збиткової діяльності у 2019 році (-38344 тис. грн.) до прибуткової у 2020 році (10318 тис. грн.).

У період з 2019 по 2020 рік відбулися значні зміни у фінансових показниках «ЕБМ ПАПСТ». Дохід від реалізації продукції значно зріс з 14135 тис. грн. до 60786 тис. грн., що становить 330% або 46651 тис. грн. У той же час, собівартість реалізації зменшилася з 52479 тис. грн. до 50468 тис. грн., що складає 3,83% або 2011 тис. грн. Ці зміни вказують на позитивний тренд, оскільки підприємство перейшло зі збиткової діяльності у 2019 році (-38344 тис. грн.) до прибуткової у 2020 році (10318 тис. грн.).

Метою ведення бухгалтерського обліку операцій із податку на прибуток є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про результати діяльності підприємства та його розрахунки з бюджетом. Бухгалтерський облік нарахування та сплати податку на прибуток ведеться на рахунку 641 "Розрахунки за податками", з відображенням відстрочених податкових активів та зобов'язань на рахунках 17 та 54 відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Документування та організація обліку розрахунків за податком на прибуток" набуває особливого значення для досліджуваного підприємства в контексті забезпечення прозорості та відповідальності в податкових відносинах між бізнесом та державою. Правильне документування та організація обліку цього податку є ключовими для запобігання податковим помилкам та забезпечення точності податкових звітів, що подаються до відповідних органів.

Перш за все, чітке та систематичне документування транзакцій, що впливають на обчислення податку на прибуток, дозволяє підприємствам утримувати точний облік та своєчасно виявляти потенційні податкові зобов'язання. Це, у свою чергу, сприяє своєчасній сплаті податків та уникненню штрафів та пені за несплату чи недостатню сплату податків.

Крім того, належна організація обліку дозволяє компаніям аналізувати їх податкове навантаження та приймати обґрунтовані рішення щодо податкового планування та управління податковими ризиками. Використання сучасних ІТ-систем для ведення обліку податку на прибуток може значно покращити цей процес, забезпечуючи автоматизацію рутинних завдань та зменшення людського фактора у помилках.

Підводячи підсумок проведеному дослідженню, слід зазначити критичну необхідність вдосконалення існуючих систем обліку та податкових практик для забезпечення ефективного управління фінансами компаній. Підвищення точності та прозорості в обліку та оподаткуванні прибутку може значно покращити якість фінансової інформації, що сприяє кращому прийняттю рішень та оптимізації податкових зобов'язань. Серед основних кроків по вдосконаленню системи обліку є такі: 1) стандартизація облікових процедур; 2) застосування сучасних ІТ-технологій в процесах обліку та оподаткування; 3) цифровізація даних дозволяє автоматизувати багато процесів, підвищити точність даних та скоротити час на їх обробку; 4) регулярне навчання та підвищення кваліфікації фахівців у галузі обліку та оподаткування.

Запровадження наведених пропозицій щодо удосконалення обліку та оподаткування прибутку на ТОВ «ЕБМ ПАПСТ» є ключовим для підтримки здорової фінансової атмосфери в компаніях, забезпечення довіри інвесторів та сприяння загальноекономічному зростанню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 06.02.2024)
2. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / [В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А. В. Хомутенко, О. Г. Волкова]; за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: «ВМВ», 2014. – 418 с
https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Opodatkovannya-subyektiv-hospodaryuvannya.pdf
3. Дмитрик О.О., Казмірук К. О. Деякі особливості оподаткування суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. *Право та інновації*. 2022. № 4 (40) с. 115-120. DOI 10.37772/2518-1718-2022-4(40)-16
4. Скрипник, С., Лавров, Р., & Шепель, І. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Економіка та суспільство*, 2023. №52.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-61>
5. Загальнодержавні податки. Державна податкова служба України. 2024.
<https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/zagalnoderjavni-podatki>
6. Перелік податків і зборів в Україні. 2024.
<https://services.uteka.ua/ua/publication/data-16-dannie-dlya-raschetov-58-perechen-nalogov-i-sborov-v-ukraine>
7. Плахтій Т. Ф. Об'єкти обліку розрахунків за податками відповідно до бухгалтерського та податкового законодавства. УДК [657.2:336.22]:631.11.
<https://magazine.faaf.org.ua/ob-ekti-obliku-rozrahunkiv-za-podatkami-vidpovidno-do-buhgalterskogo-ta-podatkovogo-zakonodavstva.html>
8. Строки звітування та сплати податку на прибуток за 2023 рік. 2024.
<https://medoc.ua/blog/stroki-zvituvannja-ta-splati-podatku-na-pributok-za-2023-rik->
9. Податок на прибуток підприємств у 2024 році. Головбух.
<https://buhplatforma.com.ua/article/7206-platnik-podatku-na-pributok-na-zagalnih-pdstavah>

10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку П(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. №318. Документ z0027-00, поточна редакція — Редакція від 03.11.2020, підстава - z1020-20. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку П(С)БО 15 «Дохід» від 29.11.1999р. №290. Документ z0860-99, поточна редакція — Редакція від 03.11.2020, підстава - z1020-20. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
12. Податковий кодекс України Документ 2755-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.04.2024, підстава - 3603-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text>
13. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Чинний, Редакція від 16.05.2024, 1.84 Мб (88 редакцій). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
14. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Документ 996-XIV, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2024, підстава - 1953-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14#Text>
15. МСБО 12 «Податки на прибуток». https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-12_ukr19-.pdf
16. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток". Документ z0047-01, поточна редакція — Редакція від 17.02.2023, підстава - z0171-23. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
17. Волинець Т. В. Правова характеристика податку на прибуток підприємств за чинним податковим кодексом України. Європейські перспективи. 2012. № 4(1). С. 183-187. 8.
18. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-
19. Даценко Г. В. Податок на прибуток: зарубіжний досвід, контроль розрахунків зі сплати податку. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 2. С. 204-208.

20. Жаворонок А.В., Шапошников К.С., Ткачук І.Я. Податковий менеджмент: навчальний посібник. Одеса: Причорноморський науководослідний інститут економіки та інновацій, 2022. 220 с.
21. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
22. Самусевич Я.В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 344 с.
23. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.
24. Косова Т.Д., Ползікова Г.В., Захарченко Н.В. Механізми податкового менеджменту в умовах антикризової фінансової політики: монографія. Дніпро: ПДАБА, 2020. 224 с.
25. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 09.12.2023. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.01.2024).
27. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 26.05.2022. URL:<https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.01.2024).
28. Криштопа І.І., Олійник Я.В., Бабій Л.І. Міжнародний досвід ідентифікації податкових ризиків за даними, отриманими в рамках міжнародного обміну інформацією. *Фінанси України*. 2022. №11. С. 35-48.
29. Ткаченко В.В. Податкове планування на підприємстві. *Економіка і держава*. 2018. № 12. С. 55-58.
30. Федорченко О., Петренко Л. Особливості імплементації міжнародних підходів оподаткування цифрових компаній в Україні. *Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 30 травня 2022 р.). 2022. С. 207–210.

ДОДАТКИ

Трактування сутності об'єктів обліку в цілях оподаткування податком на прибуток

Законодавча база	Сутність об'єктів обліку в цілях оподаткування
<p>П(С)БО 15 «Дохід» від 29.11.1999р. №290 [11] П(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. №318 [10]</p>	<p><i>Дохід</i> в бухгалтерському обліку визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.</p> <p><i>Витрати</i> відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.</p>
<p>Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI [12]</p>	<p><i>Доходи</i> – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами.</p> <p><i>Витрати</i> – сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для впровадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, внаслідок якого відбувається зменшення власного капіталу (крім зміни власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником).</p> <p><i>Собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг</i> – витрати, прямо пов'язані з виробництвом та/або придбанням реалізованих протягом звітного податкового періоду товарів, виконаних робіт, наданих послуг, які визначаються відповідно до П(С)БО, та не суперечать положенням Розділу III. Податок на прибуток ПКУ.</p>

із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1328	5715	15874
Поточні фінансові інвестиції	1160	7523	24065	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	7428	6246	4200
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в:	1180	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	1946	1230	12116
Усього за розділом II	1195	496942	500788	544494
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	712551	640901	843582
Пасив	Код рядка	2019	2020	2021
1	2			
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	39621	39621	39621
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	33531	30063	30063
Додатковий капітал	1410	1360	1360	1360
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	3477	3477	5943
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	57082	77268	90070
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Неконтрольована частка	1490	10	0	0
Усього за розділом I	1495	135081	151799	167057
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	96418	94500	74900
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0

резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	96418	94500	74900
III. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	1600	3300	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
товари, роботи, послуги	1615	434880	296976	420754
розрахунками з бюджетом	1620	3003	5854	5659
у тому числі з податку на прибуток	1621	275	0	0
розрахунками зі страхування	1625	4026	4745	4472
розрахунками з оплати праці	1630	8875	18059	17461
одержаними авансами	1635	5314	32019	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	71660
страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	16680	19246	13596
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	4974	17703	16843
Усього за розділом III	1695	481052	394602	601625
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	712551	640901	843582

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Форма №2

Стаття	Код рядка	2019	2020	2021
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1962714	2602348	2275641
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1433862)	(1949422)	(1723869)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0	0
Валовий:				
прибуток	2090	528852	652926	551772
збиток	2095	(0)	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	26624	65260	56351
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	(102754)	(95352)	(113423)
Витрати на збут	2150	(411686)	(466941)	(390612)
Інші операційні витрати	2180	(47191)	(105379)	(77957)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:		0	0	0
прибуток	2190	0	50514	26131
збиток	2195	(6155)	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	8679	948
Інші фінансові доходи	2220	0	738	0
Інші доходи	2240	16431	26109	57853
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0
Фінансові витрати	2250	(20851)	(24832)	(19050)
Втрати від участі в капіталі	2255		(8215)	(229)

Інші витрати	2270	(16908)	(33514)	(49347)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	0	19479	16306
збиток	2295	(27483)	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2758	0	1038
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0
Чистий фінансовий результат:		0	0	0
прибуток	2350	0	19479	15268
збиток	2355	(30241)	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	2019	2020	2021
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0	0
Накопичені курсові різниці	2410		0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0	0
Інший сукупний дохід	2445		0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-30241	19479	15268

Схема податкового планування ТОВ "ЕБМ-ПАПСТ "



Додаток Д

КОДИ		
2024	01	01
32307521		
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		

Звіт про власний капітал
за Рік 2023 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	30 000	-	-	110	2 080	-	-	32 190
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	30 000	-	-	110	2 080	-	-	32 190
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	88	-	-	88
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	7	(7)	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

